

Oponentský posudok na habilitačnú prácu

MUDr. Márie Janíčkovej, PhD., MPH na tému

„Zlomeniny skeletu tváre u detí a adolescentov.“

Formálna stránka a úroveň spracovania habilitačnej práce

Habilitačná práca MUDr. Márie Janíčkovej, PhD., MPH je predložená v tvrdej čiernej väzbe v rozsahu 160 strán. V rámci textu je umiestnených 20 farebných a čiernobielych obrázkov výbornej kvality, 90 tabuliek a 21 grafov rôznych typov. Pri tejto príležitosti treba spomenúť prehľadnosť a skvelú inštruktívnosť tabuliek, napr. Tab. 1: Rozdelenie zlomenín STTK.

Zoznam použitej literatúry je v abecednom poradí a tvorí ho 186 prevažne zahraničných, ale aj domácich prameňov, ktoré sú aktuálne (pre ilustráciu napr. 13 citácií je z roku 2019, teda habilitantka sledovala skúmanú problematiku do poslednej chvíle pred odovzdaním práce).

Celkovo sa práca člení na 5 kapitol, no v princípe má dve zásadné časti – teoretickú (kapitola 1) a samotnú výskumnú časť vrátane diskusie (kapitoly 2 – 5). Sledovaný klinický súbor spĺňa podmienku dostatočnej početnosti (554 pacientov) s prevahou chlapcov (411 : 143, pomer 74,19% ku 25,81%). Výsledky sú vysoko kvalitne štatisticky vyhodnotené s použitím Pearsonovho Chí-kvadrátového testu nezávislosti na overovanie pracovných hypotéz percentuálnej distribúcie rôznych sledovaných faktorov, ďalej Kolmogorovou – Smirnovov test, výberový test pre početnosti, pomer šancí (oddsratio) a iné. Najčastejšia použitá hladina signifikantnosti pri testoch je $p = 0,0001$.

Poznámky k forme:

-Treba vyzdvihnúť mimoriadne precíznu slovenskú terminológiu, ktorá je všeobecne charakteristická pre pôvodné vedecké práce z KSMFCH JLF UK a UNM a nulitu preklepov a iných formálnych chýb.

-Hodilo by sa ujednotiť kritériá v rámci analýzy etiológie úrazov. Uvážajú sa osobitne napr. šport, pád, bicykel a dopravné nehody. Otázka je, kde zaradiť napr. bicykel – medzi športové alebo dopravné úrazy, či pády? Iste bude mať habilitantka príležitosť realizovať vhodnú úpravu vo svojich budúcich publikáciách. Uvedená poznámka teda neovplyvňuje zásadným spôsobom odbornú kvalitu práce.

Pôvodnosť habilitačnej práce

MUDr. Janíčková si stanovila za cieľ svojej retrospektívnej štúdie vyhodnotiť veľkú škálu aspektov pri zlomeninách tvárového skeletu u detí a adolescentov (vek, pohlavie, etiológia, sezónnosť, lokalizácia fraktúr, pridružené poranenia, potreba hospitalizácie a jej dĺžka, druhy anestézie, konzervatívna verus chirurgická liečba, dočasné a trvalé komplikácie atď.). Išlo teda o rozsiahlu problematiku, ktorú autorka spracovala veľmi komplexne a s nadštandardnou exaktnosťou. Popri náročnosti vyhodnotenia vlastných výsledkov narážala aj na absenciu porovnateľných rovnako komplexných štúdií z iných domácich či zahraničných pracovísk.

Významne sa uplatňovala mandibula ako dolný nárazníkový systém tváre. Autorka dospela k zaujímavým výsledkom vo vzťahu k lokalizácii – ukázala sa signifikantne vyššia pravdepodobnosť zlomeniny artikulárneho výbežku u detí vo veku do 15 rokov a tela a uhla nandibuly u adolescentov. Preto pri chirurgickej liečbe v rámci osteosyntéz prevládali u detí bioresorbovateľné materiály, u adolescentov titánové zliatiny.

Habilitantka nezostala iba na úrovni všeobecných konštatovaní, ale prenikla do hĺbky problematiky tak, že mnohé fakty sa dajú konkrétne využiť v klinickej praxi nielen v diagnostike a terapii, ale aj v sledovaní možných komplikácií. Napr. pri vzniku poúrazovej mandibulárnej asymetrie pri jednostranných poraneniach artikulárneho výbežku sánky dáva tieto do súvisu s konkrétnymi obdobiami rastových zrýchlení u detí. Z toho vyplýva rozdielna potreba dispenzarizácie týchto poranení v závislosti od veku dieťaťa v čase úrazu.

MUDr. Janíčková venovala pozornosť aj zriedkavým, no o to závažnejším poraneniam, ako sú izolované zlomeniny očnice a zlomeniny NOE (nazoorbitoetmoidový komplex), ktoré bývajú pri detských úrazoch často s trvalými následkami.

Správne je kladený dôraz na prevenciu používaním ochranných pomôcok (športové úrazy) a zvýšeným dohľadom rodičov (domáce úrazy).

Vedecký prínos habilitačnej práce

MUDr. Janíčková vo svojej habilitačnej práci konštatuje, že problematika techník osteosyntéz a osteosyntetických materiálov prešla v rámci celosvetového vývoja za posledné desaťročia výraznými zmenami. Prvé štúdie s biokompatibilitou kyseliny poly-L-laktidovej (PLLA) v laboratórnych podmienkach na psoch (Kulkarni a spol. 1966) a prvej klinickej aplikácie na fixáciu fraktúry tvárového skeletu v roku 1971 boli len začiatky. Súčasná koncepcia sa posunula z konvečných resorbovateľných materiálov ku bioresorbovateľným materiálom, ktoré zabezpečujú nielen biodegradáciu, ale aj následnú stimuláciu bioaktívnych osteokonduktívnych procesov pre optimálnu regeneráciu kostného tkaniva.

Habilitantka tieto tvrdenia demonštruje v tabuľkách a grafoch, ktoré sú prehľadné a názorné a exaktne vedecky zdôvodňuje komplexnosť problematiky. Porovnáva dosiahnuté výsledky s výsledkami iných autorov v bohatej a vhodne členej diskusii, čím potvrdzuje svoj široký rozhľad a schopnosť vedecky myslieť.

Otázky na habilitantku

-V teoretickej časti a potom aj vo výsledkoch spomínate osobitne typy zlomeniny očnice „blow out“ a zlomeniny „trapdoor“ u detí (alebo open door u dospelých). Viete bližšie zdôvodniť toto oddelenie, nie sú obidva termíny len synonymá rovnakých retromarginálnych zlomenín orbity?

-Na str. 24 uvádzate v kapitole 1.2.2 Etiológia a incidencia fraktúr tvárového skeletu i úrazy spôsobené uhryznutím psa, z toho 78% smeruje na hlavu a krk. Vyskytlo sa takéto poranenie vo Vašom súbore? Ak áno, boli poranené len mäkké časti alebo bol poškodený aj tvárový skelet?

-Na fixáciu fragmentov ste používali bioresorbovateľné osteosyntetické materiál/materiály druhej generácie. Aký je ich konkrétny názov? Aká bola teplota zohriateho fyziologického roztoku v špeciálnej vaničke? Neboli technické problémy s automatickým oddelením zavádzacej časti nad hlavičkou skrutky po dosiahnutí správneho krútiaceho momentu?

-Aké sú Vaše skúsenosti s ambulantným ošetrovaním dentoalveolárnych úrazov v zmiešanom chrupe, najmä čo sa týka fixácie drôtom a adhezívnych techník v zmysle čel'ustnoortopedických brekiet?

Záver

Predložená habilitačná práca MUDr. Márie Janíčkovvej, PhD., MPH zodpovedá svojím rozsahom a obsahom nárokom kladeným na habilitačnú prácu. Je pôvodná a precízne spracovaná, poukazuje na vynikajúce vedecko-pedagogicko schopnosti habilitantky. Na základe vyššie uvedeného **ODPORÚČAM** prijať prácu ako podklad pre habilitačné konanie a na jeho základe **ODPORÚČAM** menovanie MUDr. Márie Janíčkovvej PhD., MPH za docentku v odbore zubné lekárstvo.

V Bratislave dňa 13.1.2020

Prof. MUDr. Peter Stanko, Ph.D.
Klinika stomatológie a maxilofaciálnej chirurgie LFUK a
Onkologického ústavu sv. Alžbety, s.r.o.
Heydukova 10
812 05 Bratislava
Tel: + 421/2/32249 710, 32249 742
Fax: + 421/2/32249 724
E-mail: peter.stanko@ousa.sk